

The Works Of Alexander Pope Esq.

In Nine Volumes Complete. With His Last Corrections, Additions, And Improvements; As they were delivered to the Editor a little before his Death

Containing His Miscellaneous Pieces In Verse and Prose

Pope, Alexander

London, 1751

Virgilius Restauratus, sive Martini Scribleri Summi Critici Castigationum in Æneidem Specimen

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56113)

Virgilius Restauratus:

S E U

MARTINI SCRIBLERI,

Summi Critici,

Castigationum in Aeneidem

S P E C I M E N.

AENEIDEM totam, Amice Lector, innumerabilibus poene mendis scaturientem, ad pristinum sensum revocabimus. In singulis fere versibus spuriae occurrunt lectiones, in omnibus quos unquam vidi codicibus, aut vulgatis aut ineditis, ad opprobrium usque Criticorum, in hunc diem existentes. Interea adverte oculos, et his paucis fruire. At si quae sint in hisce castigationibus, de quibus non satis liquet, syllabarum quantitates, *προλεγόμενα* nostra Libro ipsi praefigenda, ut consulas, moneo.

I. SPECIMEN LIBRI PRIMI,

VER. I.

A R M A Virumque cano, Trojae qui primus
ab *oris*

Italiam, *fato* profugus, *Lavinique* venit
Littora. multum ille et terris *jaētatus* et alto,
Vi superûm----

Arma Virumque cano, Trojae qui primus ab *aris*
Italiam, *flatu* profugus *Latinaque* venit
Littora. multum ille et terris *vexatus* et alto,
Vi superûm---

Ab *aris*, nempe Hercaei Jovis. vide lib. ii. § 512.
550.---*Flatu*, ventorum Aeoli, ut sequitur--*Latina*
certe littora cum Aeneas aderat, *Lavina* non nisi
postea ab ipso nominata, lib. xii. § 193.---*jaētatus*
terris non convenit.

II. VER. 52.

Et quisquis *Numen* Junonis adoret?

Et quisquis *Nomen* Junonis adoret?

Longe melius, quam, ut antea, *Numen*. et procul-
dubio sic Virgilius.

III. VER. 86.

Venti, velut *agmine facto*,
Qua data porta ruunt

Venti, velut *aggere fracto*,
 Qua data porta ruunt.
 Sic corrige, meo periculo.

IV. VER. 117.

Fidumque vehebat *Orontem*.
Fortemque vehebat *Orontem*.
 Non *fidum*. quia Epitheton *Achatae* notissimum
Oronti nunquam datur.

V. VER. 119.

Excuitur, pronusque *magister*
 Volvitur in caput.

Excuitur : pronusque *magis ter*
 Volvitur in caput.
 Aio Virgilium aliter non scripſiſſe, quod plane con-
 firmatur ex ſequentibus---*Aſt illum ter fluctus ibi-*
dem Torquet

VI. VER. 122.

Apparent rari nantes in gurgite vaſto
Arma virum.

Armi hominum : Ridicule antea *Arma virum*,
 quae, ex ferro conflata, quomodo poſſunt *natare*?

VII. VER. 151.

Atque rotis *ſummas* leviter perlabitur *undas*.
 Atque rotis *ſpumās* leviter perlabitur *udas*.

Summas, et leviter perlabi, pleonasmus est: Mirifice altera lectio Neptuni agilitatem et celeritatem exprimit. simili modo Noster de Camilla, *Æn. xi. Illa vel intactae segetis per summa volaret*, etc. hyperbolice.

VIII. VER. 154.

Jamque *faeces* et *saxa* volant, *furor arma ministrat*.

Jam *faeces* et *saxa* volant, *fugiuntque ministri*:
uti solent, instanti periculo---*Faeces facibus* longe praestant; quid enim nisi *faeces* jactarent vulgus fordidum?

IX. VER. 170.

Fronte sub adversa *scopulis pendentibus* antrum,
Intus aquae dulces, vivoque *sedilia* saxo.

Fronte sub adversa *populis praevalentibus* antrum.
Sic malim, longe potius quam *scopulis pendentibus*:
Nugae! nonne vides versu sequenti *dulces aquas*
ad potandum et *sedilia* ad discumbendum dari? In
quorum usum? quippe *praevalentium*.

X. VER. 188.

Tres littore *corvos*
Prospicit errantes: hos *tota armenta* sequuntur
A tergo----

Tres littore *corvos*
Aspicit errantes: hos *agmina tota* sequuntur
A tergo----

Cervi, lectio vulgata, absurditas notissima: haec animalia in *Africa* non inventa, quis nescit? At *motus* et *ambulandi ritus* Corvorum, quis non agnoscit hoc loco? *Littore*, locus ubi errant Corvi, uti Noster alibi,

Et sola in sicca secum spatiatur arena.

Omen praeclarissimum, immo et agminibus militum frequenter observatum, ut patet ex Historicis.

XI. VER. 748.

Arcturum, pluviasque Hyades, geminosque Triones.

Error gravissimus. Corrigo, ---septemque Triones.

XII. VER. 631.

Quare agite, o juvenes, *lectis* succedite nostris.

Lectis potius dicebat Dido, polita magis oratione, et quae unica voce et torum et mensam exprimebat. Hanc lectionem probe confirmat appellatio *o juvenes!* Duplicem hunc sensum alibi etiam Maro lepide innuit, *Æn.* iv. v. 19.

Huic uni forsitan potui succumbere *culpae*:

Anna! fatebor enim---

Sic corriges,

Huic uni [viro scil.] potui succumbere; *culpas*,

Anna? fatebor enim, etc.

Vox *succumbere* quam eleganter ambigua!

LIBER SECUNDUS.

VER. I.

CONTICUERE omnes, intentique ora tenebant;

Inde toro *Pater* Aeneas sic orsus ab alto :

Concubuerere omnes, *intenteque* ora tenebant;

Inde toro *satur* Aeneas sic orsus ab alto.

Concubuerere, quia toro Aeneam vidimus accumbentem : quin et altera ratio, scil. *conticuere* et *ora tenebant*, tautologice dictum. In manuscripto perquam rarissimo in patris museo legitur, *ore gemebant*; sed magis ingeniose quam vere. *Satur* Aeneas, quippe qui jamjam a prandio surrexit : *pater* nihil ad rem.

II. VER. 3.

Infandum, Regina, jubes renovare dolorem.

Infantum, Regina, jubes renovare dolorem.

Sic haud dubito veterrimis codicibus scriptum fuisse: quod satis constat ex perantiqua illa Britannorum cantilena vocata *Cbevy Chace*, cujus autor hunc locum sibi ascivit in haec verba,

The Child may rue that is unborn.

III. VER. 4.

Trojanas ut *opes*, et lamentabile regnum

Eruerint Danaï.

Trojanas ut *oves*, et lamentabile regnum *Diruerint*---Mallet *oves* potius quam *opes*, quoniam in antiquissimis illis temporibus *oves* et armenta divitiarum regum fuere. Vel fortasse *oves Paridis* innuit, quas super Idam nuperrime pascebat, et jam in vindictam pro Helenae raptu, a Menelao, Ajace, [vid. Hor. Sat. ii. 3.] aliisque ducibus, merito occisas.

IV. VER. 5.

Quaeque ipse *miserrima vidi*,
Et quorum pars magna fui.

Quaeque ipse *miserrimus audi*,
Et quorum pars magna fui----
Omnia tam *audita* quam *visa* recta distinctione enarrare hic Aeneas profitetur; multa, quorum nox ea fatalis sola conscia fuit, vir probus et pius tanquam *visa* referre non potuit.

V. VER. 7.

Quis talia *fando*
Temperet a lacrymis?

Quis talia *flendo*
Temperet in lacrymis?----

Major enim doloris indicatio, absque modo lacrymare, quam solummodo a lacrymis non temperare.

VI. VER. 9.

Et jam nox *humidia* coelo
Praecipitat, suadentque *cadentia* sidera somnos.

Et jam nox *lumina* coelo

Praecipitat, suadentque *latentia* fidera fomnos.
Lectio, *humida*, vespertinum rorem solum innuere videtur. magis mi arridet *lumina*, quae *latentia* postquam *praecipitantur*, Aurorae adventum annunciant.

Sed si tantus amor *casus* cognoscere *nostros*,
Et *breviter* Trojae *supremum* audire *laborem*.

Sed si tantus amor *curas* cognoscere *noctis*,
Et *brevè ter* Trojae *superùmque* audire *labores*.
Curae noctis (scilicet noctis excidii Trojani) magis compendiose (vel, ut dixit ipse, *breviter*) totam belli catastrophem denotat, quam diffusa illa et indeterminata lectio, *casus nostros*. *Ter* audire gratum fuisse Didoni patet ex libro quarto, ubi dicitur, *Iliacosque iterum demens audire labores Exposcit: Ter enim pro saepe usurpatur. Trojae, superùmque labores*, recte, quia non tantum homines sed et Dii sese his laboribus immiscuerunt. Vide *Æn. ii. v. 610, etc.*

Quamquam animus meminisse horret, *luctuque*
refugit,
Incipiam.----

Quamquam animus meminisse horret, *luctusque*
resurgit.
Resurgit multo proprius dolorem *renascentem* notat, quam, ut hactenus, *refugit*.

VII. VER. 19.

Fraēti bello, fatisque repulsi
 Ductores Danaūm, tot jam labentibus annis,
 Instar montis *Equum*, divina Palladis arte,
 Aedificant ---- etc.

Traēti bello, fatisque repulsi.
Traēti et *repulsi*, Antithesis perpulchra! *Fraēti*
 frigide et vulgariter.

Equum jam *Trojanum* (ut vulgus loquitur) adae-
 mus; quem si *Equam Graecam* vocabis, lector, mi-
 nime pecces; solae enim femellae utero gestant,
 Uterumque *armato milite complent*----Uteroque *re-*
cusso Insonuere caevae---*Atque* utero *sonitum quater*
arma dedere---*Inclusos* utero *Danaos*, etc. Vox
foeta non convenit maribus,---*Scandit fatalis ma-*
china muros, *Foeta armis*---*Palladem virginem*,
 equo mari fabricando invigilare decuisse, quis putet?
 Incredibile prorsus! quamobrem existimo veram
equae lectionem passim restituendam, nisi ubi forte,
 metri causa, *equum* potius quam *equam*, *genus* pro
sexu, dixit Maro. Vale! dum haec paucula cor-
 riges, majus opus moveo.

THE HISTORY OF THE

PROVINCE OF

APPLICABLE

TO THE

PROVINCE OF

THE PROVINCE OF

THE PROVINCE OF

THE PROVINCE OF

THE PROVINCE OF

THE PROVINCE OF

THE PROVINCE OF

THE PROVINCE OF

THE PROVINCE OF

THE PROVINCE OF